

Aan DB
Van Dick Witteman
Onderwerp uitvoeringsregels terug-en invordering Bbz 2004 levensonderhoud, ISD Bollenstreek
Datum 23 mei 2017
Ter besluitvorming

Gevraagde besluit

1. De uitvoeringsregels terug-en invordering Bbz 2004, levensonderhoud, ISD Bollenstreek, 2017 vaststellen.
2. Voor het advies van de cliëntenraad zie bijgaande scans. Zij gaan akkoord.

De cliëntenraad maakt enkele opmerkingen die betrekking hebben niet zozeer op de beleidsregels als wel op procedures (in wezen ongevraagde adviezen).

De opmerking over het capabel zijn van de betrokken medewerkers:

aan de cliëntenraad zal worden medegedeeld dat aan het besluit om al dan niet een lening te verstrekken een deskundigenadvies ten grondslag ligt

De opmerking over de scheiding van de functies:

aan de cliëntenraad zal worden medegedeeld dat die scheiding in die zin bestaat dat de consulent Bbz de terugvordering vaststelt en de consulent terugvordering zorgt voor de inning ervan.

Inleiding

Zoals bekend is de ISD druk bezig om "meer uit het Bbz te halen". Dit streven heeft tot nu toe geleid tot de volgende producten:

- een visie (wat willen wij) en een missie (hoe doen wij het)
- uitvoeringsregels Bbz (onlangs door u vastgesteld en inmiddels gepubliceerd)
- handboek Bbz 2004 voor de uitvoerders van het Bbz.
- een zelfstandigen loket en een
- verdergaande samenwerking met het Ondernemersklankbord.

Hierbij bieden wij u een "nieuw" product ter vaststelling aan:

"de uitvoeringsregels terug-invordering Bbz 2004, levensonderhoud, ISD Bollenstreek 2017"

Reden hiervan is de volgende.

Op zich kent het Bbz op dit punt veel dwingend recht. En daar waar er toch enige beleidsvrijheid bestaat maakt de praktijk gebruik van het debiteurenbeleidsplan 2015¹ door deze zoveel mogelijk analoog toe te passen.

Dit schept onduidelijkheid. Niet alleen voor de consulent maar ook voor de burger die aldus niet goed kennis kan nemen van het gevoerde beleid in deze. Met het onderbrengen van bedoelde beleidsregels in één overzichtelijk document en dit te publiceren wordt bereikt dat en de uitvoering vergemakkelijkt wordt en dat aan de burger meer transparantie wordt geboden

De terug-en invorderingsregels hebben betrekking op de Bbz uitkering bestemd voor de kosten van levensonderhoud.

Voor zover het de terug- en invordering betreft van het Bbz bedrijfskapitaal gelden de dwingende regels van het Bbz 2004 (uitgewerkt in het handboek Bbz 2004).

Het spreekt dat de terug-en invorderingsregels worden uitgevoerd door uw bestuur.

Daar de ISD een onderscheid kent tussen de Bbz consulent die de terugvordering vaststelt en de consulent terugvordering en verhaal die zorgdraagt voor de inning ervan is in de regels tevens

¹ Dit plan bevat terug-en invorderingsregels in het kader van de PW, loaw en loaz, maar niet van het Bbz 2004.

aangegeven wie wat namens u uitvoert. Dit mede omdat die taakverdeling nog niet (duidelijk) was vastgelegd.

Randvoorwaarden invulling beleidsruimte

Uit uitspraken van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) volgt dat een bestuursorgaan bij de uitoefening van die bevoegdheid wel rekening moet houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder met het beginsel van een redelijke belangenafweging (artikel 3:4 van de Awb) en met het rechtzekerheidsbeginsel.

Door vaststelling van deze uitvoeringsregels beogen wij aan de klant rechtszekerheid te bieden voor wat betreft de wijze waarop de ISD aan de (zeer beperkt) gegeven beleidsruimte invulling geeft.

Nadrukkelijk worden de volgende uitgangspunten in ogenschouw genomen

Hoofregel is dat een schuld (een lening) volledig moet worden terugbetaald. Eigen verantwoordelijkheid van de klant staat voorop.

Echter: altijd rigide vasthouden aan deze hoofdregel kan betekenen dat klanten (financieel) in de knel komen. Met name via de bepalingen over verlening van uitstel van betaling (art.7), kwijtschelding (art.14) en de bepaling van de aflossingscapaciteit (art.6) is dan ook getracht om een goede balans te vinden tussen de belangen van de ISD als schuldeiser enerzijds en de belangen van de klant als debiteur anderzijds.

De ISD dient immers een maatschappelijk (economisch) belang indien zij de belangen van de burger als debiteur nadrukkelijk in haar besluitvorming betreft. Met name ook bezien vanuit die invalshoek is het zaak om oog te hebben voor de persoonlijke situatie van de debiteur. Feitelijk gaat het dan ook om armoedebeleid.

Ook vanuit het oogpunt van efficiency en effectiviteit zijn beleidsmatig keuzes gemaakt. In de bepalingen betreffende het zogenaamde kruimelbedrag (art.1 lid 2 sub a) en de bepaling om betreffende de mogelijkheid tot verlening van kwijtschelding (art.11 lid 1.) laat zich dat bijvoorbeeld heel expliciet voelen. Bij de opmaak van de uitvoeringsregels is in die zin ook telkens een kosten-baten-analyse gemaakt: welke inspanning en activiteiten zijn reëel en gewenst om te komen tot de invordering van schulden?

De Uitvoeringsregels terug-en invordering Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen(Bbz) 2004, levensonderhoud, ISD Bollenstreek 2017

HOOFDSTUK I. ALGEMEEN

1. Algemene verwijzing

Alle begrippen die in deze uitvoeringsregels worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, het Bijstandsbesluit zelfstandigen 2004 en de Algemene wet bestuursrecht.

2. Nadere begripsomschrijving

In deze uitvoeringsregels wordt verstaan onder

Terugvordering:	het invorderbaar stellen (terugeisen) van een verstrekte uitkering levensonderhoud Bbz (hierna: vordering)
Invordering:	het innen van de vordering
Buiten invordering stellen:	het niet langer meer in innen van de vordering vanwege vermoedelijke oninbaarheid
Afboeken:	het niet langer meer innen c.q. het niet terugeisen van de vordering vanwege de oninbaarheid ervan
Kwijtschelden:	het op verzoek van belanghebbende niet langer meer innen van de vordering

3. Terugvordering betreffende het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) levensonderhoud

1. De kosten van bijstand als bedoeld in hoofdstuk III van het Bbz 2004 vordert het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) terug in de gevallen en naar de regels aangegeven in artikel 12, tweede lid, onderdeel c, en de hoofdstukken V en VI van het Bbz 2004.

2. Het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) kan geheel of gedeeltelijk van terugvordering af zien indien bij de vordering Bbz levensonderhoud:
- a. het terug te vorderen bedrag een bedrag van € 125 op netto basis per kalender niet te boven gaat mits
belanghebbende geen bekend adres of verblijfplaats heeft en
-het terug te vorderen bedrag niet het gevolg is van fraude Teveel verstrekte voorschotten als bedoeld in art. 52 Participatiewet worden altijd teruggevorderd.
 - b. daarvoor dringende redenen zijn.

4. Afzien van terugvordering

Onverminderd het bepaalde in artikel 1 ziet het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) gedeeltelijk of volledig van terugvordering af indien:

- a. het een terug te vorderen bedrag betreft welke 6 maanden na de ontvangst van een signaal dat verkregen is van belanghebbende nog is uitbetaald (de zogenaamde 6 maanden jurisprudentie)
- b. door belanghebbende aannemelijk kan worden gemaakt dat- bij overschrijding van de vermogensgrens- over een gedeelte van de periode van de terugvordering wel uitkering levensonderhoud zou zijn verleend wanneer de door hem voor het verlenen of voorzetten van de uitkering van belang zijnde inlichtingen juist en volledig waren geweest.

HOOFDSTUK II. INVORDERING VAN TERUGGEVORDERDE UITKERING LEVENSONDERHOUD INGEVOLG HET BIJSTANDSBESLUIT ZELFSTANDIGEN 2004

5. Verplichtingen met betrekking tot de invordering

- 1. Het dagelijks bestuur (*de consulent Bbz namens hem*) verricht onderzoek naar de hoogte van het inkomen en stelt naar aanleiding van het onderzoek de betalingsverplichting vast.
- 2. Indien de belanghebbende geen of onvoldoende medewerking verleent aan het onderzoek, dan is de vordering dan wel het restant van de vordering direct ineens opeisbaar.
- 3. Het aflossingsbedrag, zoals medegedeeld in het invorderingsbesluit, geldt als een opgelegde betalingsverplichting.
- 4. In het invorderingsbesluit wijst het dagelijks bestuur (*de consulent Bbz namens hem*) op de mogelijkheden van de artikelen 6 (herziening) en 7 (uitstel van betaling) en de gevolgen van niet tijdige betaling.

6. Herziening van het aflossingsbedrag (art.41 Bbz 2004)

- 1. Het dagelijks bestuur (*de consulent Bbz namens hem*) is bevoegd om tussentijds op verzoek van de belanghebbende of ambtshalve de hoogte van de eerder vastgestelde aflossingsverplichting te verhogen of te verlagen dan wel te wijzigen in een aflossingsverplichting ineens, indien een onderzoek naar de aflossingsverplichting daartoe aanleiding geeft;
- 2. Belanghebbende kan een verzoek als bedoeld in het eerste lid doen, onder bijvoeging van een inlichtingenformulier en alle gevraagde financiële gegevens met bijbehorende (afschriften van) bewijsstukken. Binnen 8 weken na ontvangst van het verzoek neemt het dagelijks bestuur (*de consulent Bbz namens hem*) een besluit over de aanvraag als bedoeld in het eerste lid.
- 3. Overeenkomstig de Regeling administratieve uitvoeringsvoorschriften Bbz 2004 kan het dagelijks bestuur (*de consulent Bbz namens hem*) periodiek een heronderzoek verrichten.
- 4. Het dagelijks bestuur kan nadere regels vaststellen over de periode en de frequentie waarbinnen het onderzoek naar de aflossingscapaciteit wordt gedaan.
- 5. Indien het inkomen daartoe aanleiding geeft kan het aflossingsbedrag worden herzien met ingang van de eerste van de maand volgend op de maand waarin het besluit tot herziening van het aflossingsbedrag aan de belanghebbende kenbaar is gemaakt.
- 6. Indien het nieuwe aflossingsbedrag tenminste € 200,00 per maand meer bedraagt dan het oude aflossingsbedrag, dan kan het oude aflossingsbedrag stapsgewijs worden verhoogd in ten hoogste vier gelijke halfjaarlijkse termijnen.

7. Uitstel van betaling (art. 4:94 Awb, art 41 Bbz 2004)

- 1. In het geval de belanghebbende om uitstel van betaling verzoekt dan kan deze zonder onderzoek toegekend worden indien:
 - a. aan de belanghebbende in de periode van 24 maanden voor het verzoek niet eerder een uitstel van betaling is toegekend en;
 - b. het uitstel van betaling niet langer duurt dan drie maanden.

2. In alle overige gevallen vindt onderzoek plaats.
- 3 Voorts kan uitstel van betaling worden verleend indien er sprake is van zeer dringende redenen die het uitstel noodzakelijk maken.
4. Gedurende het uitstel zal er niet worden aangemaand of ingevorderd.
5. De bevoegdheid tot verrekening (art.4:93 Awb en art 60 Pw) blijft wel bestaan.
6. De termijn waarvoor het uitstel geldt wordt vastgelegd in een beschikking tot uitstel van betaling. Aan deze beschikking kunnen voorwaarden worden verbonden, zoals een betalingsregeling of een verplichting tot het stellen van zekerheid (art 4:94 Awb).

8. Weigeren herziening of uitstel van betaling

1. Een verzoek tot herziening of uitstel van betaling kan in ieder geval worden afgewezen als:
 - a. de medewerking van de belanghebbende naar het oordeel van het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) onvoldoende is;
 - b. onjuiste gegevens worden verstrekt;
 - c. de gevraagde gegevens niet (volledig) binnen de daartoe gestelde termijn zijn verstrekt;
 - d. de gevraagde zekerheid niet wordt gesteld;
 - e. de waarde van vermogensobjecten in redelijkheid te gelde kunnen worden gemaakt teneinde daarmee de verschuldigde vordering te betalen;
 - f. de berekende aflossingscapaciteit zodanig is dat de schuld direct voldaan kan worden;
 - g. de betalingsregeling zich over een onaanvaardbare termijn uitstrekt;
 - h. de betalingsproblemen structureel zijn en een betalingsregeling geennuitkomst zal bieden;
 - i. belanghebbende reeds eerder een regeling heeft genoten, maar deze niet is nagekomen;

9. Beschikking intrekken of wijzigen (art.4:96 Awb)

De beschikking tot uitstel van betaling kan worden ingetrokken of gewijzigd:

- a. indien de voorschriften niet worden nageleefd;
- b. indien onjuiste of onvolledige inlichtingen zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking zouden hebben geleid;
- c. voor zover veranderde omstandigheden zich verzetten tegen voortdurend van het uitstel.

10. Beslaglegging

1. Indien de uitkering van de belanghebbende bij de ISD Bollenstreek is beëindigd en hij niet bereid is tot het treffen van een minnelijke betalingsregeling, of een eerder opgelegde betalingsverplichting niet of niet meer nakomt, dan wordt het terugvorderingsbesluit ten uitvoer gelegd door middel van een executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g (behoudens artikel 479e lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) .
2. Voor vorderingen kenbaar gemaakt vóór 1 juli 2009 wordt de in het eerste lid genoemde vorm van invordering direct in handen gegeven van de gerechtsdeurwaarder.
3. Voor vorderingen kenbaar gemaakt op of na 1 juli 2009 wordt na betekening van het dwangbevel door de gerechtsdeurwaarder de vordering direct ter verdere incasso overgedragen aan diezelfde gerechtsdeurwaarder conform het gestelde in het eerste lid.

11. Buiten invordering stellen van de vordering

1. Het dagelijks bestuur (de *consulent terugvordering en verhaal namens hem*) kan besluiten de vordering, met inbegrip van de eventueel al in rekening gebrachte wettelijke rente en de invorderingskosten, buiten invordering te stellen indien:
 - a. de belanghebbende gedurende 10 jaar geen betalingen heeft verricht, waarvan belanghebbende de laatste 5 jaren is 'gevolgd' door de incasserende instantie en het niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten;
 - b. er sprake is van dringende redenen.

12. Afboeking van de vordering met inbegrip van de eventuele verhoging met de wettelijke rente en de invorderingskosten

1. Van invordering of van verdere invordering kan worden afgezien indien:
 - a. de vordering is ontstaan als gevolg van een systeemfout en belanghebbende redelijkerwijs niet had hoeven begrijpen dat er sprake was van een verkeerde berekening c.q. betaling;
 - b. de vordering niet langer afdwingbaar is;
 - c. de vordering als gevolg van verjaring of verval juridisch oninbaar blijkt.

13. Inwerkingtreding van het besluit tot afzien van invordering wegens schuldenproblematiek

Naast hetgeen is bepaald in artikel 42 van de Bbz 2004 treedt het besluit tot het geheel of gedeeltelijk afzien van verdere invordering eerst in werking indien de schuldregeling daadwerkelijk tot stand komt.

HOOFDSTUK III. KWIJTSCHELDING

14. Kwijtschelding na het voldoen aan betalingsverplichting

1. Indien belanghebbende zijn bedrijf heeft beëindigd en zich gedurende vijf jaren heeft gehouden aan de aflossingsregeling als bedoeld in artikel 43 lid 2 Bbz 2004 kan het dagelijks bestuur (*de consulent terugvordering en verhaal namens hem*) op verzoek van belanghebbende besluiten tot kwijtschelding van de resterende schuld.

HOOFDSTUK IV OVERIGE BEPALINGEN

15. Schorsende werking

1. Het dagelijks bestuur (*de consulent terugvordering en verhaal namens hem op verzoek van de jurist*) kan de invordering opschorten in het geval van een bezwaar- of beroepsschrift op als de onmiddellijke invordering onevenredig belastend is voor de belanghebbende.

16. Verzuim en aanmaning

1. Indien belanghebbende in verzuim is, zoals bedoeld in artikel 4:97 van de Awb, wordt zo spoedig mogelijk na constatering van het verzuim een schriftelijke aanmaning verzonden waarin belanghebbende wordt gemaand om binnen twee weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de aanmaning is verzonden, tot betaling over te gaan (artikel 4:112 van de Awb).
2. De aanmaning vermeldt dat bij niet tijdige betaling deze zal worden afgedwongen door op kosten van de belanghebbende uit te voeren invorderingsmaatregelen (artikel 58, vierde lid van de Participatiewet, artikel 4:112, derde lid van de Awb).

17. Rente en kosten

1. Indien moet worden overgegaan tot indiening van de vordering bij de gerechtsdeurwaarder (vordering kenbaar gemaakt voor 1 juli 2009) dan wel tot betekening van het dwangbevel (vordering kenbaar gemaakt op of na 1 juli 2009) dan wordt de vordering vanaf het moment van indiening bij de gerechtsdeurwaarder respectievelijk vanaf het moment van betekening van het dwangbevel verhoogd met de wettelijke rente en de op de invordering toeziende kosten als bedoeld in het Besluit ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Btag) en het Besluit buitengerechtelijke kosten.

18. Citeertitel

Deze Regeling kan worden aangehaald als: "Uitvoeringsregels Terugvordering levensonderhoud Bbz 2004, ISD Bollenstreek.

TOELICHTING UITVOERINGSREGELS TERUG- EN INVORDERING BESLUIT BIJSTANDSVERLENING ZELFSTANDIGEN 2004 LEVENSONDERHOUD, ISD BOLLENSTREEK 2017

ALGEMEEN

Hoofdpijnen van beleid, reikwijdte uitvoeringsregels

Op grond van Hoofdstuk VI van de Bbz 2004 dient het dagelijks bestuur de kosten (*de consulent Bbz namens hem*) van ten onrechte of teveel verstrekte bijstand ter voorziening in de kosten van levensonderhoud van de zelfstandige terug te vorderen. Dat is aan de orde als de verleende bijstand, vermeerderd met het in het jaar behaalde netto- inkomen, meer is dan de jaarnorm. De verleende bijstand ter grootte van het verschil wordt dan teruggevorderd. Overigens gelden de hierna opgenomen uitvoeringsregels niet ten aanzien van verstrekt bedrijfskapitaal in de vorm van een rentedragende geldlening. De wijze van terugbetaling van het bedrijfskapitaal vloeit voort uit de bepalingen opgenomen in de Bbz 2004, alsmede is opgenomen in de voorwaarden, bij akte verbonden aan de rentedragende geldlening.

In voorkomende gevallen kunnen er redenen zijn om in het geheel niet tot terugvordering over te gaan. Dit kan worden ingegeven door doelmatigheidsoverwegingen in de gevallen waarin de ten onrechte verleende bijstand dermate laag is dat de kosten, die de terugvordering met zich

meebrengen, hoger zijn dan de vordering (kruimelbedragen). Het dagelijks bestuur is vrij om de hoogte van het grensbedrag te bepalen. In deze is aangesloten bij het bedrag dat ook gehanteerd wordt bij terugvordering van (niet fraude) bedragen op grond van de Participatiewet.

Op grond van artikel 44 Bbz 2004 kan het dagelijks bestuur (*de consulent Bbz namens hem*) afzien van terugvordering indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Uit de jurisprudentie kan worden opgemaakt dat van terugvordering in verband met dringende redenen kan worden afgezien, indien terugvordering te ernstige gevolgen voor de betrokkene of de gezinssituatie heeft. Het moet dan om iets bijzonders of uitzonderlijks van immateriële aard gaan en wel zodanig dat terugvordering voor de betrokkenen tot onaanvaardbare sociale consequenties leidt. Nadrukkelijk geldt dat steeds van geval tot geval aan de hand van alle omstandigheden de situatie van de belanghebbende(n) moet worden beoordeeld.

De vierde Tranche Awb geeft de gemeente (ISD Bollenstreek) de bevoegdheid om alle op de invordering ziende kosten in rekening te brengen bij de belanghebbende. Dat is ook het geval met betrekking tot het in rekening brengen van de wettelijke rente. Als de vordering in handen wordt gelegd van de gerechtsdeurwaarder, dan betekent hij het dwangbevel ten overstaan van de belanghebbende. Aan het dwangbevel dient een aanmaning vooraf te gaan. Dat is in de regel niet mogelijk wanneer het adres van de belanghebbende niet bekend is of als de belanghebbende zich heeft gevestigd in het buitenland. In dat geval voorziet de wetgever in de mogelijkheid om het dwangbevel openbaar te betekenen zonder de verplichting hieraan voorafgaand een aanmaning te versturen.

Randvoorwaarden invulling uitvoeringsregels

Uit uitspraken van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) volgt dat een bestuursorgaan bij de uitoefening van die bevoegdheid wel rekening moet houden met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder met het beginsel van een redelijke belangenafweging (artikel 3:4 van de Awb) en met het rechtzekerheidsbeginsel.

Door vaststelling van deze (overigens al bestaande maar nog niet schriftelijke vastgestelde) uitvoeringsregels beoogt het dagelijks bestuur aan de klant rechtszekerheid te bieden voor wat betreft de wijze waarop het dagelijks bestuur aan de (zeer beperkt) gegeven beleidsruimte invulling geeft.

Nadrukkelijk worden de volgende uitgangspunten in ogenschouw genomen

Hoofddregel is dat een schuld (een lening) volledig moet worden terugbetaald. Eigen verantwoordelijkheid van de burger staat voorop.

Altijd rigide vasthouden aan deze hoofddregel kan betekenen dat burgers (financieel) in de knel komen. Met name via de bepalingen over verlening van uitstel van betaling, kwijtschelding en de bepaling van de aflossingscapaciteit is dan ook getracht om een goede balans te vinden tussen de belangen van de ISD als schuldeiser enerzijds en de belangen van de burger als debiteur anderzijds.

De ISD Bollenstreek dient immers een maatschappelijk (economisch) belang indien zij de belangen van de burger als debiteur nadrukkelijk in haar besluitvorming betreft. Met name ook gezien vanuit die invalshoek is het van belang om oog te hebben voor de persoonlijke situatie van de debiteur. Feitelijk gaat het dan ook om armoedebeleid.

Ook vanuit het oogpunt van efficiency en effectiviteit zijn beleidsmatig keuzes gemaakt. In de bepalingen betreffende het zogenaamde kruimelbedrag (art.3 lid 2 sub a) en de bepaling om betreffende de mogelijkheid tot verlening van kwijtschelding (art.13 lid 1) laat zich dat bijvoorbeeld heel expliciet voelen. Bij de opmaak van de beleidsregels is in die zin ook telkens een kosten-baten-analyse gemaakt: welke inspanning en activiteiten zijn reëel en gewenst om te komen tot de invordering van schulden?

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

1. Algemene verwijzing

In artikel 1 wordt bij het beschrijven van de begrippen die in de verordening voorkomen zoveel als mogelijk aangesloten bij de begripsbepalingen uit de Participatiewet, het Bijstandsbesluit zelfstandigen 20-04 en de Algemene wet bestuursrecht.

2. Nadere begripsomschrijving

Bij gebreke van een nadere begripsomschrijving in de in artikel 1 genoemde wetten worden deze begrippen hier alsnog omschreven.

3. Terugvordering betreffende het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) levensonderhoud

In het terugvorderingsproces kan op twee momenten worden afgezien van terugvordering. Ten eerste kan worden besloten om geen terugvorderingsbesluit te nemen. De vordering komt in dat geval niet tot stand. Ten tweede kan worden afgezien van verdere terugvordering in een later stadium. In het laatste geval is sprake van kwijtschelding. Deze bepaling ziet op de eerstgenoemde mogelijkheid: afzien van het nemen van een terugvorderingsbesluit.

In voorkomende gevallen kunnen er redenen zijn om in het geheel geen terugvorderingsbesluit te nemen. Dit kan enerzijds worden ingegeven door doelmatigheidsoverwegingen, in gevallen waarin de ten onrechte verleende bijstand dermate laag is dat de kosten die de terugvordering met zich meebrengen hoger zijn dan de vordering (zgn. kruimelbedragen). Hiervoor is, zoals vermeld, aangesloten bij hetgeen ter zake bepaald is in het debiteurenbeleidsplan 2015.

Verder kunnen er in de individuele situatie dringende redenen zijn op grond waarvan van een terugvorderingsbesluit kan worden afgezien. Hiervan kan sprake zijn wanneer de vordering is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt.

Tevens zal in dat geval aannemelijk moeten zijn dat de belanghebbende niet kon weten dat hij ten onrechte bijstand, inkomensvoorziening of uitkering ontving. Verder kunnen sociale en financiële omstandigheden aanleiding vormen voor het onderkennen van dringende redenen.

In gevallen waarin eerst een herzienings- of intrekkingbesluit aan de orde is, en dus ook een vordering bestaat, kan ook van een dergelijk besluit worden afgezien wegens een dringende reden (zie artikel 8). In dat geval is er ook geen grond tot het nemen van een terugvorderingsbesluit.

De vraag wat onder dringende redenen wordt verstaan, kan moeilijk in zijn algemeenheid worden beantwoord. Bij dringende redenen is niet primair of uitsluitend gedacht aan financiële redenen. Uit vaste rechtspraak van de CRvB volgt dat het moet gaan om iets bijzonders of uitzonderlijks en wel zodanig dat terugvordering voor de betrokkenen tot onaanvaardbare financiële of sociale consequenties leidt.

Bij de uitspraak van 26-02-2008 (06/6854 WWB) heeft de CRvB geoordeeld dat de gestelde verslechtering van de financiële situatie niet als een dringende reden kan worden aangemerkt. De Raad wees er daarbij op dat bij terugvordering de aflossingsbedragen zo worden vastgesteld dat de betrokkenen te allen tijde blijven beschikken over de beslagvrije voet als bedoeld in artikel 475d van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Evenmin achtte de CRvB in de medische situatie van betrokkenen een dringende reden gelegen om van terugvordering af te zien. De terugvordering op zich leidde voor betrokkenen niet tot onaanvaardbare consequenties.

Nadrukkelijk geldt dus dat steeds van geval tot geval aan de hand van de omstandigheden de situatie van de belanghebbende moet worden beoordeeld. Deze bepaling kan dus slechts in zeer uitzonderlijke situaties worden toegepast.

4. Afzien van terugvordering

Hoewel terugvordering in de Participatiewet een bevoegdheid is en geen plicht, moet bij de uitoefening van deze bevoegdheid rekening moet worden gehouden met algemene rechtsbeginselen. In dat kader heeft de Centrale Raad van Beroep de zogenaamde 'zesmaanden-jurisprudentie' geformuleerd, hetgeen al van toepassing is op de WWB/Participatiewet (zie uitspraak CRvB 05/2497 NABW, 05/2498 NABW en 05/6970 alsmede de uitspraak van 24-07-2007, 06/3899 WWB). Aangenomen kan worden dat de zesmaanden-jurisprudentie ook geldt voor terugvorderingen krachtens het Bbz 2004. Deze jurisprudentie houdt in dat een bestuursorgaan een bevoegdheid tot terugvordering niet kan uitoefenen voor zover het betalingen betreft die meer dan 6 maanden zijn betaald na de ontvangst van een signaal waaruit het bestuursorgaan had moeten afleiden, dat ten onrechte of te veel wordt betaald. Een signaal is relevante informatie afkomstig van belanghebbende waaruit kan worden afgeleid dat op grond daarvan terstond actie moet worden ondernomen om de hoogte van de uitkering aan te passen.

De zesmaanden- jurisprudentie is dus alleen van toepassing wanneer er geen sprake is van het schenden van de informatieplicht door belanghebbende! Het signaal moet ook van de belanghebbende zelf afkomstig zijn.

De bijstand die ná die zes maanden nog is uitbetaald, kan niet worden teruggevorderd en er moet dus deels van terugvordering worden afgezien.

Tot slot is onder sub b opgenomen dat (deels) van terugvordering wordt afgezien wanneer uit onderzoek is gebleken dat een belanghebbende als gevolg van het schenden van de inlichtingenverplichting de geldende vermogensgrens heeft overschreden en ten onrechte tot een te hoog bedrag uitkering is verstrekt. Indien de belanghebbende genoegzaam aannemelijk kan maken dat hij/zij wel recht op bijstand zou hebben gehad wanneer de van belang zijn de inlichtingen juist en volledig waren geweest, wordt over die perioden/maanden waarin de vermogensgrens niet is

overschreden afgezien van terugvordering. Dit naar aanleiding van de uitspraak van de CRvB van 21-04-2009, LJN BH9423.

5. Verplichtingen met betrekking tot de invordering

In de uitvoeringsregels wordt meerdere malen gesproken over het aflossingsbedrag als betalingsverplichting. Om er geen misverstand over te laten bestaan dat in dit verband van een verplichting wordt gesproken wordt hier bepaald dat een aflossingsbedrag, dat is opgenomen in een terug- of invorderingsbesluit, geldt als aflossingsverplichting. Het dagelijks bestuur (*de consulent Bbz namens hem*) doet regelmatig onderzoek naar de hoogte van het inkomen om de rechten en verplichtingen van belanghebbende opnieuw vast te stellen.

5. Herziening van het aflossingsbedrag (art.41 Bbz 2004)

De belanghebbende kan altijd een verzoek indienen bij het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) tot een wijziging van de vastgestelde aflossingsverplichting. Het zal daarbij uiteraard gaan om verlaging van de eerder vastgestelde aflossingscapaciteit. Een eenmaal door het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) vastgestelde aflossingsverplichting kan door het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) in de toekomst worden gewijzigd op basis van een heronderzoek draagkracht.

Indien het gaat om een fraudevordering dan wel belanghebbende in het verleden herhaaldelijk zijn betalingsverplichting niet afdoende is nagekomen, kan het dagelijks bestuur (*consulent Bbz namens hem*) ingevolge lid 2 besluiten om niet op het betalingsvoorstel van belanghebbende in te gaan en alsnog een aflossingsverplichting te hanteren in overeenstemming met artikel 5 van deze Regeling. Periodiek (of op verzoek) kan het dagelijks bestuur periodiek onderzoek naar de debiteur. Dit onderzoek kan erin resulteren dat het aflossingsbedrag aangepast wordt. Een verhoging van het aflossingsbedrag kan voor de belanghebbende flink ingrijpen. De verhoging vindt niet in één keer plaats maar stapsgewijs in vier halfjaarlijkse perioden. Dus een verhoging van het aflossingsbedrag van tenminste € 200,00 per maand resulteert in een aanpassing van het aflossingsbedrag met tenminste € 50,00 per halfjaarlijkse periode. Op deze wijze wordt de belanghebbende in staat gesteld zijn uitgavenpatroon aan te passen aan diens 'nieuwe' financiële verplichtingen. Ook kan een heronderzoek een onderzoek naar adresgegevens of de stand van zaken in een faillissement behelzen.

6. Uitstel van betaling (art. 4:94 Awb, art 41 Bbz 2004)

Als belanghebbende vraagt om uitstel van betaling en de voorgestelde duur van uitstel is niet langer dan drie maanden wordt dit maximaal éénmaal per twee jaar toegekend. Dit uitstel wordt zonder verder onderzoek naar de hoogte van het inkomen of de persoonlijke situatie van de belanghebbende verleend. Indien de belanghebbende vaker om uitstel van betaling verzoekt of het verzoek om uitstel betreft een periode van meer dan 3 maanden, dan vindt ten alle tijde een onderzoek naar de persoonlijke en financiële situatie van de belanghebbende plaats alvorens er een beslissing wordt afgegeven.

7. Weigeren herziening of uitstel van betaling

Het verzoek om uitstel van betaling zal in het algemeen worden afgewezen indien de belanghebbende niet voldoet aan één van de onder a tot en met i opgesomde bepalingen. De afwijzing dient bij beschikking bekend te worden gemaakt (en dus voor bezwaar en beroep vatbaar).

8. Beschikking intrekken of wijzigen (art.4:96 Awb)

Het verleende uitstel van betaling kan tussentijds beëindigd worden. Gronden daarvoor zijn dat de belanghebbende zich niet aan de aan het uitstel verbonden voorschriften houdt, er onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt die hebben geleid tot een andere beschikking of een wijziging van de omstandigheden die voortdurend van het uitstel onaanvaardbaar maken. Beëindiging van het uitstel doet de betalingsverplichting onverkort herleven en vergt dan dus een nieuwe beschikking. Pas na bekendmaking van die beschikking kan de invorderingsprocedure worden gestart of worden hervat. Wordt een voorschrift voor een deel niet nagekomen, bijvoorbeeld door het niet tijdig voldoen van één betalingstermijn, dan kan ervoor worden gekozen om dit gedeelte na aanmaning in te vorderen. Immers, de schuldenaar is voor dat gedeelte van de vordering in verzuim. De uitstelbeschikking hoeft daarvoor niet te worden ingetrokken.

10. Beslaglegging

Terugvorderingsbesluiten kenbaar gemaakt voor 1 juli 2009 vormen direct een executoriale titel. De terugvorderingsbesluiten kenbaar gemaakt vanaf 1 juli 2009 dienen conform de Algemene Wet Bestuursrecht eerst per dwangbevel door de gerechtsdeurwaarder betekend te worden. Pas dan is sprake van een executoriale titel. Met deze executoriale titel kan de gerechtsdeurwaarder executoriaal beslag leggen. Tenuitvoerlegging door middel van beslag geschiedt conform de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. (Zie ook de toelichting op beleidsregels 17 en 18)

11. Buiten invordering stellen van de vordering

Wanneer het dagelijks bestuur (*de consulent terugvordering en verhaal namens hem*) 10 jaar lang inspanningen heeft verricht om tot invordering te komen en de belanghebbende heeft geen enkele aflossing (meer) op de schuld verricht en het valt ook in de (verre) toekomst niet te verwachten dat aflossing alsnog gaat plaatsvinden, dan kan van (verdere) invordering worden afgezien. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan de persoon van wie de verblijfplaats onbekend is of aan de persoon die zich definitief heeft gevestigd in een ander land waarmee Nederland geen executieverdrag heeft of waar inning onevenredig hoge kosten met zich mee zal brengen.

Om de terugvordering buiten invordering te stellen moet de afweging worden gemaakt of de belanghebbende zijn schuld op enig moment zal kunnen afbetalen. Hiervan kan sprake zijn als op andere schulden wordt afgelost en er zicht bestaat dat aan de betalingsverplichting zal worden voldaan dan wel dat er in de toekomst aanspraken kunnen zijn op inkomen of uitkering.

12. Afboeking van de vordering met inbegrip van de eventuele verhoging met de wettelijke rente en de invorderingskosten

In een aantal situaties wordt de vordering door de consulent terugvordering en verhaal afgeboekt. Als is vastgesteld dat de vordering het gevolg is van een systeemfout dan wordt de geboekte vordering afgeboekt.

Verval en verjaring van een vordering leidt ertoe dat een vordering niet meer in rechte kan worden afgedwongen wanneer de termijn is verstreken. De mogelijkheid van terugvordering vervalt als de wettelijk vastgestelde vervalttermijn is verstreken. De verjaringstermijn van reeds kenbaar gemaakte vorderingen is vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek (art. 3:307) voor de vorderingen kenbaar gemaakt voor 1 juli 2009 en in de Algemene Wet Bestuursrecht (art. 4:104) voor vorderingen kenbaar gemaakt na 1 juli 2009.

13. Inwerkingtreding van het besluit tot afzien van invordering wegens schuldenproblematiek

Artikel 42 van de Bbz 2004 verplicht het dagelijks bestuur (*de consulent terugvordering en verhaal namens hem*) onder bepaalde omstandigheden mee te werken aan een schuldregeling. Het besluit tot het geheel of gedeeltelijk afzien van verdere invordering treedt eerst in werking indien de schuldregeling ook daadwerkelijk tot stand komt.

14. Kwijtschelding na het voldoen aan betalingsverplichting

Deze bepaling sluit aan bij de bepaling van art 43 lid 2 het Bbz dat voorschrijft dat gedurende 5 jaar na de bedrijfsbeëindiging moet worden afgelost. Het betreft hier een kan bepaling.

In tegenstelling tot het buiten invorderingstellen van een vordering gaat het bij kwijtschelden om een tweezijdige handeling. Kwijtschelding vindt alleen plaats op verzoek van belanghebbende.

15. Schorsende werking

Een eventueel bezwaar- of beroepschrift van de belanghebbende tegen het terugvorderingsbesluit heeft geen schorsende werking (artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht). Wel kan de belanghebbende de voorzieningenrechter van de rechtbank (of van de CRvB) hangende een bezwaar- of beroepsprocedure verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen, waaronder begrepen een schorsing.

Indien de medewerker die belast is met de behandeling van bezwaar- en beroepschriften (*de jurist*), na ontvangst van een bezwaarschrift, constateert dat het besluit onevenredig belastend is voor de belanghebbende en in bezwaar mogelijk niet in stand kan blijven, kan dit aanleiding zijn om de invordering (tijdelijk) op te schorten.

16. Verzuim en aanmaning

Volgens het bepaalde in artikel 4:97 van de Awb is de schuldenaar in verzuim indien hij niet binnen de voorgeschreven termijn (zes weken) heeft betaald. Alvorens over te gaan tot het uitvaardigen van een dwangbevel wordt éénmalig door de consulent terugvordering en verhaal namens het dagelijks bestuur een aanmaning verzonden waarbij de belanghebbende alsnog wordt gemaand om binnen

twee weken alsnog te betaling over te gaan. Belanghebbende wordt tevens gewaarschuwd voor mogelijke invorderingsmaatregelen. De aanmaning vermeldt dat bij niet tijdige betaling dit zal worden afgedwongen door op kosten van de schuldenaar uit te voeren invorderingsmaatregelen.

Na het verstrijken van de aanmaningstermijn bestaat de bevoegdheid om tot dwanginvordering over te gaan. Het zal van de omstandigheden afhangen of terstond tot invordering zal worden overgegaan.

Alhoewel artikel 4:112 van de Awb dwingend van karakter is, kunnen er redenen zijn waarom de schuldenaar niet binnen de gestelde termijn heeft betaald. Wanneer een aanmaning wordt verzonden wordt de schuldenaar er nogmaals op geattendeerd dat hij tot betaling moet overgaan.

In het derde lid is bepaald dat voor de aanmaning een vergoeding in rekening wordt gebracht. Dit wordt de schuldenaar ook al bij de terugvorderingsbeschikking bekend gemaakt (zie artikel 2).

De hoogte van de aanmaningsvergoeding wordt bij AmvB vastgesteld en kan dus wijzigen (zie artikel 4:113 van de Awb). De vermelding van de aanmaningsvergoeding zal in veel gevallen een belangrijke stimulans zijn om alsnog te betalen. Onder "invorderingsmaatregelen" worden niet alleen begrepen de maatregelen die in afdeling 4.4.4 van de Awb zijn uitgewerkt (zoals dwangbevel), maar ook de middelen uit het BW en Rv, en dus ook de kosten van een gespecialiseerd bureau en/of deurwaarder die wordt ingehuurd om de vordering te innen

17. Rente en kosten

Indien belanghebbende, ook na te zijn aangemaand, niet tot betaling overgaat, wordt een dwangbevel uitgevaardigd. Aanmaningskosten, de wettelijke rente, de kosten van het dwangbevel, en overige incassokosten worden ingevorderd.

18. Citeertitel

Behoeft geen nadere toelichting.